

BẢN TIN NGÀY NGHIÊN CỨU BIỂN ĐÔNG

(Cập nhật 21/9/2020)

Tình hình nổi bật

Báo Sina (Trung Quốc) ngày 21/9 cho biết Tập đoàn Dầu khí Hải dương Trung Quốc (CNOOC) công bố thông tin sau 30 tháng xây dựng, cụm mỏ dầu khí trên biển “Luu Hoa 16-2” đã chính thức đi vào sản xuất. Đây là tổ hợp mỏ dầu khí nước sâu đầu tiên do Trung Quốc tự thiết kế, xây dựng, vận hành và cũng là cụm mỏ dầu khí có sản lượng lớn nhất hiện nay của Trung Quốc ở Biển Đông với sản lượng tối đa lên đến 4,2 triệu mét khối mỗi năm (Trung Quốc có mục tiêu nâng sản lượng dầu khí khu vực mỏ dầu phía Đông Biển Đông lên 20 triệu tấn vào 2025). Đây là lần đầu tiên Trung Quốc sử dụng phương thức khai thác hoàn toàn dưới nước sau khi hoàn thành mới dẫn lên kho dự trữ dầu nổi trên biển (FPSO).

Thời báo Hoàn Cầu ngày 21/9 cho biết CIA đã từng phái điệp viên tiến hành điều tra Biển Đông khiến 4 đặc công của Mỹ tử vong do gió bão. Năm 2008, do nghi ngờ việc một khu vực phía Bắc đảo Luzon của Philippines bị quân đội Trung Quốc chiếm lĩnh, CIA đã tiến hành một nhiệm vụ bí mật và cung cấp tàu thương mại cho 4 đặc công tiến hành lắp đặt thiết bị theo dõi dưới nước gần đảo Luzon để có thể theo dõi tín hiệu điện tử của tàu chiến Trung Quốc.

Trang mạng Nhân dân (Trung Quốc) ngày 20/9 cho biết Đài truyền hình vệ tinh “Tam Sa” đã tổ chức lễ kỷ niệm 7 năm thành lập, đồng thời khởi động phủ sóng truyền hình tới các Tỉnh, Thành phố, khu tự trị Giang Tô, Chiết Giang, Quảng Tây, Thiên Tân, Trùng Khánh. Đài truyền hình vệ tinh “Tam Sa” được thành lập tháng 9/2013, trực thuộc Đài phát thanh truyền hình Hải Nam. Tháng 9/2018, sau 5 năm thành lập, Đài truyền hình vệ tinh “Tam Sa” đã phủ sóng ra các tỉnh thành Bắc Kinh, Thượng Hải, Quảng Đông, Phúc Kiến. Đến nay, Đài truyền hình vệ tinh “Tam Sa” đã phủ sóng đến khoảng 230 triệu người xem trong nước và 16,3 triệu người xem ở bên ngoài Trung Quốc đại lục.

Hội đồng phát triển Campuchia (CDC) ngày 20/09 ra thông cáo phủ định cáo buộc của Mỹ cho rằng Dự án đầu tư của UDG (Trung Quốc) ở Dara Sakor có thể sử dụng cho mục đích quân sự. Thông cáo nêu rằng Hiến pháp Campuchia không cho phép nước ngoài đặt căn cứ quân sự trên lãnh thổ nước này. Vấn đề này đã được Chính phủ Hoàng gia Campuchia nhiều lần lên tiếng bác bỏ. Campuchia chào đón tất cả các phái đoàn tìm kiếm thông tin sự thật từ Mỹ hay bất cứ quốc gia nào khác

để xác minh sự thật và chấm dứt tất cả các cáo buộc và thông tin bịa đặt. CDC lưu ý rằng ngày 12/02/2019 và ngày 03/04/2019, đại diện các sứ quan, bao gồm các tùy viên quân sự đã đến thăm khu vực phát triển Dara Sakor.

Theo Inquirer ngày 19/09, các quan chức Chính phủ cũ và đương nhiệm Philippines hoan nghênh Anh, Pháp, Đức ủng hộ phán quyết về Biển Đông, Người phát ngôn Harry Roque cảm ơn ba quốc gia đã ủng hộ Phán quyết 2016 và bác bỏ các yêu sách của Trung Quốc. Song Roque khẳng định rằng việc nêu vấn đề trước Đại hội đồng LHQ sẽ phản tác dụng bởi vì Philippines không cần phải khẳng định thêm các tuyên bố của mình vì đã giành được thắng lợi với Phán quyết 2016, vấn đề cũng không thể đưa lên HĐBA do Trung Quốc có quyền phủ quyết và không có lực lượng nào trên thế giới có thể ép buộc Trung Quốc thực thi Phán quyết. Roque cũng cho biết TT Duterte đã quyết định gác lại tranh chấp trên biển và theo đuổi hợp tác song phương với Trung Quốc.

Quyền Thứ trưởng quốc phòng về chính sách Mỹ James Anderson ngày 18/9 có chuyến thăm tới Indonesia và gặp Bộ trưởng Quốc phòng Indonesia, Prabowo Subianto. Hai bên thảo luận về (i) hợp tác quốc phòng song phương (nhất trí tiếp tục hợp tác huấn luyện và tiến hành các cuộc diễn tập quân sự chung vốn bị hoãn lại do đại dịch Covid-19 khi điều kiện cho phép); (ii) các vấn đề khu vực, trong đó có vấn đề Biển Đông (các vấn đề trong khu vực cần được giải quyết một cách hòa bình, dựa trên các nguyên tắc tôn trọng và tin cậy lẫn nhau). Đồng thời, hai bên nhất trí hợp tác chống khủng bố, an ninh mạng và mua hệ thống vũ khí. Ông James Anderson còn làm việc với Tư lệnh Quân đội Quốc gia Indonesia, Hadi Tjahjanto, Bộ trưởng Ngoại giao Indonesia, Retno Marsudi và Bộ trưởng Điều phối Đầu tư và Hàng Hải, Luhut Pandjaitan.

Báo RFI ngày 18/9 cho biết BTQP Campuchia Tea Banh phản đối cáo buộc của Mỹ về hoạt động của Cty quốc doanh UDG (Trung Quốc) tại Campuchia, cho rằng hoạt động đầu tư của UDG phù hợp với luật pháp của Campuchia. Ngoài ra, liên quan đến báo cáo của Mỹ cho rằng Campuchia cho phép quân đội Trung Quốc hiện diện trên lãnh thổ nước này, BTQP Tea Banh cho rằng "những cáo buộc như vậy đang phục vụ cho động cơ địa chính trị của Mỹ ở khu vực và Campuchia không thực sự quan tâm đến vấn đề này", "bản thân Mỹ có các căn cứ quân đội khắp nơi trên thế giới nhưng không ai truy hỏi họ về việc đó."

Đại sứ quán Trung Quốc tại Philippines ngày 17/9 thông báo sau một thời gian bị đình trệ do dịch viêm đường hô hấp cấp COVID-19, Hiệp hội Các quốc gia Đông Nam Á (ASEAN) và Trung Quốc đã nối lại đàm phán về Bộ Quy tắc ứng xử ở Biển Đông (COC). Trong thông cáo, Đại sứ quán Trung Quốc tại Manila nêu rõ Trung Quốc và các nước ASEAN đã nối lại cuộc họp cấp chuyên viên về COC thông qua một hội nghị trực tuyến diễn ra vào ngày 3/9. Thông cáo nêu rõ hai bên đang "cố bù lại thời gian bị mất" sau khi các cuộc gặp bị gián đoạn do các nước áp đặt những hạn chế nhằm ngăn chặn sự lây lan của COVID-19.

Lực lượng Tuần duyên Mỹ ngày 17/9 ra báo cáo về tầm nhìn chiến lược nhằm đối phó với hoạt động IUUF, trong đó chỉ trích hoạt động khai thác nguồn cá quá mức của Trung Quốc. Trung Quốc đang sở hữu lực lượng tàu cá xa bờ lớn nhất thế giới. Thống kê năm 2019 của Cục Quản lý Đại dương và Khí quyển Quốc gia Mỹ (NOAA) cho thấy quy mô vi phạm của tàu cá mang quốc tịch Trung Quốc, trong đó có nhiều vụ khai thác hải sản bất hợp pháp trong vùng đặc quyền kinh tế của những nước ven biển trên khắp thế giới, từ phía Tây và Trung Thái Bình Dương đến bờ biển châu Phi và Nam Mỹ. Ngoài ra, lực lượng dân quân biển Trung Quốc (hơn 3.000 tàu) đang chủ động thực hiện những hành động hung hăng trên đại dương và vùng biển chủ quyền của các nước khác, nhằm đe dọa những ngư dân hợp pháp và phục vụ các mục tiêu hàng hải chiến lược dài hạn của Bắc Kinh.

CNN Philippines ngày 16/9 cho biết các cựu quan chức Philippines tiếp tục kiện Trung Quốc ra ICC về những vi phạm ở Biển Đông. Cựu Phó Chánh án Tòa án Tối cao Philippines Antonio Carpio sẽ là cố vấn pháp lý trong đơn kiện của cựu Ngoại trưởng Albert del Rosario và cựu Thanh tra viên Conchita Carpio Morales đối với một số lãnh đạo Trung Quốc ra Tòa án Hình sự Quốc tế (ICC). Trước đó, vào tháng 3/2019, hai cựu quan chức Philippines đã đệ đơn kiện Chủ tịch Trung Quốc Tập Cận Bình và các quan chức khác với cáo buộc liên quan đến Biển Đông. Tuy nhiên, ICC đã bác đơn kiện vào tháng 12/2019 khi nói rằng, họ không có quyền tài phán theo lãnh thổ hoặc cá nhân liên quan vụ việc này. Ông Rosario cho biết sẽ đệ trình đơn kiện mới lên ICC trong tuần này và bổ sung các quan chức cấp cao thuộc Tập đoàn Xây dựng Truyền thông Trung Quốc - đóng vai trò trong việc xây dựng đảo nhân tạo của Trung Quốc ở Biển Đông.

Bộ Ngoại giao Mỹ ngày 16/9 ra thông cáo giải thích Tuyên bố ngày 9/9/2020 của Tổng thống Mỹ, điều chỉnh chính sách của nước này trong vấn đề Nghiên cứu khoa học biển. Theo đó, Mỹ yêu cầu từ nay, tất cả các hoạt động nghiên cứu khoa học biển, thực hiện bởi các nhà nghiên cứu nước ngoài, chính phủ nước ngoài và các tổ chức quốc tế, trong vùng EEZ và thềm lục địa của Mỹ phải có sự đồng thuận trước từ Chính phủ Mỹ, phù hợp với luật pháp quốc tế.

Báo South China Morning Post ngày 15/9 cho biết Ngoại trưởng Philippines Teodoro Locsin Jr. tuyên bố đã tái kích hoạt Vụ Bắc Borneo sau khi nhận thức rõ ràng rằng "thế giới dường như đã quên tuyên bố chủ quyền của nước này tại Sabah". Trong khi đó, cùng ngày, trong một bài đăng trên mạng xã hội Facebook, Bộ trưởng Ngoại giao Malaysia Datuk Seri Hishammuddin Hussein khẳng định, nước này sẽ không đàm phán với Philippines về vấn đề tranh chấp chủ quyền tại Sabah. Trước đó, ngày 28/8, ông Shafie đề nghị Malaysia và Philippines nên giải quyết dứt điểm tuyên bố chủ quyền của Manila đối với Sabah thông qua đàm phán.

Góc nhìn Quốc tế

+ Đông Nam Á:

Vụ trưởng Vụ Luật pháp Quốc tế Bộ Ngoại giao Indonesia Damos Agusman ngày 19/9 bình luận về Công hàm số CML/63/2020 của Trung Quốc phản hồi Công hàm của ba nước Anh-Pháp-Đức rằng công hàm này có một số lập luận mới mà Trung Quốc chính thức đưa ra lần đầu tiên. Thứ nhất, về lập luận UNCLOS không phải cơ sở duy nhất để điều chỉnh các vấn đề trên biển, Agusman cho rằng nếu nói về quyền lịch sử thì vấn đề này đã được UNCLOS điều chỉnh. Thứ hai, về vấn đề quần đảo ngoài khơi của quốc gia lục địa, Agusman cho rằng chưa có bằng chứng đầy đủ chứng minh luật quốc tế đã điều chỉnh vấn đề này. Agusman cho rằng việc Trung Quốc từ chối Phán quyết không có ảnh hưởng đến giá trị của Phán quyết.

+ Châu Âu – Mỹ:

Đại sứ Đức tại Singapore TS. Norbert Riedel ngày 19/9 cho biết: nhìn tổng thể, chính sách mới của Đức với AD-TBD cho thấy tầm quan trọng ngày càng gia tăng của khu vực với Đức và EU. Về quan hệ song phương, Đức nhìn thấy tiềm năng hợp tác ở nhiều lĩnh vực khác ngoài an ninh bao gồm luật lệ, nhân quyền, trao đổi

văn hoá, khoa học, giáo dục, công nghệ chuyển đổi kỹ thuật số. Về đa phương, Đức hy vọng mở ra chương mới trong hợp tác với ASEAN. Mạng lưới chính sách an ninh, kinh tế và chính trị mạnh hơn sẽ làm giảm thiểu sự phụ thuộc đơn phương, duy trì chủ quyền cũng như năng lực hành động của các nước. Đức coi Singapore là đối tác quan trọng cho các sáng kiến mới ở khu vực. EU cũng có thoả thuận thương mại tự do mang tính tiên phong với Singapore.

+ Các nước khác:

Amruta Karambelkar (Quỹ nghiên cứu Quốc tế Vivekananda - Ấn Độ) ngày 15/9 nhận định trong 5 năm qua, Trung Quốc đã hoàn tất quân sự hóa Trường Sa và Hoàng Sa. Mục tiêu là xây dựng học thuyết Monroe ở Biển Đông. Hoạt động của Trung Quốc khiến hiện trạng không thể trở lại như cũ, gây ra nhiều tác hại môi trường không thể đảo ngược. Trung Quốc đã triển khai thành công chiến lược A2/AD ở Biển Đông và kiểm soát khu vực. Theo đó, trong các cuộc xung đột trong tương lai, việc chọc thủng được các công sự của Trung Quốc sẽ rất tốn kém. Cộng đồng quốc tế đã quá chậm trong ngăn chặn mối đe dọa từ Trung Quốc. Lợi ích quốc gia và cách tiếp cận quá thận trọng của phần còn lại của thế giới đã ngăn chặn các nước thống nhất hành động chống lại việc Trung Quốc vi phạm luật pháp quốc tế.

Biên tập: Nguyễn Nhật

@Viện Biển Đông - Học viện Ngoại giao

"Bản tin ngày Nghiên cứu Biển Đông" được soạn thảo từ các tài liệu công khai nhằm tổng hợp thông tin giúp bạn đọc. Các thông tin trong Bản tin không phản ánh quan điểm của Viện Biển Đông. Ban biên tập không chịu trách nhiệm đối với sự thay đổi về nội dung của tin gốc cũng như đường dẫn kèm theo đến các tin gốc.

Mọi ý kiến góp ý xin gửi về Viện Biển Đông - Học viện Ngoại giao, 69 Chùa Láng, Đống Đa, Hà Nội; email: scsi@dav.edu.vn.